

Datum

2008-10-23

Vår referens

Gethel Jadbäck

Direkttelefon

040-34 63 40

Vårt Dnr

LB 500-08/189

Ärende:

KS-SDF-2008-00579

Strategi för att förebygga övervikt och fetma bland barn och unga i Malmö 2009-2016

Initierare:

Kommunstyrelsen

Ärende

Bakgrund

Förslag föreligger om en strategi för att förebygga övervikt och fetma bland barn och unga i Malmö 2009-2016 samt handlingsplan för att främja fysisk aktivitet och goda matvanor bland barn och unga i Malmö 2009-2012.

Strategin ska ses som en del av det övergripande folkhälsoarbetet där en trygg och god uppväxt är en grundläggande aspekt för de insatser som ska främja barns och ungas hälsa. Bakgrunden till arbetet med strategin är att i Malmö stads välfärdsredovisning framkom tendenser till en negativ utveckling när det gällde övervikt och fetma bland barn i skolor fyra. Det kunde konstateras att Malmö saknade samlad kunskap och strategi inom det aktuella området.

Strategin är åttaårig med två handlingsplaner som sträcker sig över vardera fyra år. Strategin har en vision och övergripande mål för hela perioden medan handlingsplanerna beskriver vad som ska påbörjas eller genomföras under de första fyra åren 2009-2012. En del av det arbete som ska ske under den första handlingsplanen innebär utvecklingsarbeten som utgör en process och som ska generera konkreta insatser i ett senare skede.

Yttrande

Generellt kan sägas att visionen och de övergripande målen är goda och har en långsiktighet. Som nämns i bakgrunden till utarbetandet av strategin är anledningen att det saknas samlad kunskap eller strategi inom området i Malmö. Det kan därför tyckas något överambitiöst att lägga upp en omfattande handlingsplan innan man samlat de kunskaper och det arbete som redan pågår inom området inom olika delar av kommunen.

I handlingsplanen påpekas ofta att alla barn skall ha samma förutsättningar oavsett boendemiljö, sociala och ekonomiska faktorer, kön, funktionshinder eller etnicitet. Barn med särskilda behov skall ha rätt till stöd och måste inkludera barn med övervikt och fetma. Det förutsätter att det finns förhållandevis samma resurser i alla stadsdelar.

Planen går ut på att utarbeta ett gemensamt handlingsprogram vad gäller information, råd och uppföljning av barn med övervikt och fetma vilket är utmärkt. Då skolhälsovården idag är uppdelad på respektive stadsdel där var och en fattar beslut krävs att man stadsdelsövergripande arbetar med att utforma de handlingsprogram som föreslås. Denna grupp måste då ha mandat att fatta beslut.

Det är viktigt att man inom skolhälsovården jobbar på likartat sätt och ger samma information. Speciellt viktigt då barn flyttar och byter skola.

Handlingsplanen redovisas i punktform och saknar djup/analys/konsekvensbeskrivning/kostnads kalkyl/genusperspektiv samt hur barnens socioekonomiska förhållanden påverkar problematiken. Det finns svårigheter att ta ställning till alla förslag eftersom det inte alltid framgår vad man åsyftar.

Det finns redan ett stort antal strategier och handlingsplaner, mål och åtaganden för verksamheten och det kan ifrågasättas om det behövs fler.

När det gäller utbildningar och seminarier nämns inte om det finns tillgång till webbaserad utbildning som skulle kunna underlätta och minska det tidsmässiga bortfallet för personal.

Åtgärder och utvecklingsområden

Fysisk aktivitet under tid i förskola, skola och fritidshem

Här föreslås seminarier för 100 personer per år vilket innebär ett genomsnitt på 10 personer per stadsdel. I utredningen finns ingen kostnadsberäkning och därför inte heller vem som ska bära kostnaden. Det bör dock inte generera vikariekostnader.

Förslaget med utvecklandet av en samordningsfunktion för idrott och hälsa är inte närmare preciserad t ex framgår inte om det är en ny tjänst med centralt uppdrag för hjälp eller kontroll och vem som har kostnadsansvaret för funktionen.

Färdsätt till och från skolan

Fler i projektet ”vänlig väg till skolan” är ett bra förslag. När det gäller förslaget att uppmuntra föräldrar och barn att gå resp cykla till skolan måste hänsyn tas till barnets ålder och när barnet bedöms vara trafikmoget samt tillgången till korsningsfria cykelvägar mm. Det är möjligt att familjer kan samarbeta om att följa barnen till skolan men i de flesta familjer arbetar båda föräldrarna med stressiga morgnar för hela familjen.

Fysisk aktivitet på fritiden

De förslag som ingår i detta utvecklingsområde är bra men när det gäller säkra skolvägar måste även hänsyn tas till skolornas upptagningsområden.

Barn och ungas matvanor

Malmö skolrestauranger och elevcaféer – kostnad?

I förslaget till seminarier hänvisas till fullmäktiges synpunkter under fysisk aktivitet under tid i skola, förskola. Arbetet med att få barnen att äta skollunch dagligen pågår redan med att förbättra miljö och mat men är också en kostnadsfråga som inte närmare framgår av utredningen.

Barn, unga, föräldrar och blivande föräldrars hälsosamma val

Skolhälsovården föreslås få ansvar för tre delmål, alla att utarbeta modeller/metoder att hantera barn i riskzon för övervikt och fetma. Det rör sig alltså om tre olika metoder (Överviktsspåret, Grunda sunda vanor och Familjeviktsskolan) och det kan tyckas förvirrande. Det förefaller svårt att sedan utvärdera vilken metod som använts för respektive elev. Kanske man även tenderar att blanda dessa i arbetet med eleverna. Föreslås att man bestämmer sig för en metod i taget.

Skolhälsovården upplever ibland att det trots alla insatser behövs ytterligare expertis. Tillgång till en dietist och/eller sjukgymnast inom skolhälsovården skulle vara en stor tillgång.

Föreslås att man anställer en stadsdelsövergripande dietist och sjukgymnast. Dessa kan då bistå med råd, stöd och utbildning av personal. De kan även träffa barn och föräldrar när skolhälsovården bedömer så. Remissflödet till överviktsenheten skulle då med stor sannolikhet kunna minskas. Såväl dietist som sjukgymnast, med sina speciella kunskaper, skulle även kunna utnyttjas av pedagoger i hälsoarbetet.

Opinionsbildning

Vad gäller opinionsbildning instämmer Limhamn-Bunkeflo stadsdelsfullmäktige i vikten av detta.

Marknadsföring, uppföljning, utvärdering och revidering

Det är av stor vikt att följa upp en sådan här satsning, följa forskningen på området samt att ta del av de medel som regering/stat skjuter till.

Jamal El-Haj
ordförande

Inger Björkqvist
stadsdelschef